

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Joi'a si Duminec'a.

Prețul abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anu lu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 2.

Dumineca, 719 Ianuaru

1879.

Brasiovu, 6 (18) Ianuarie 1879.

Reactiune in tóte partile. Poterniculu cancelariu Bismarck nu s'a multiamitu a persecutá pe socialisti numai incatu privesce libertatea loru de intrunire, press'a loru si chiaru libertatea loru personala, ci acuma voiesce se-i urmarésca pēna si in sanctuariulu parlamentului, unde imunitate a deputatiloru si libertatea cuventului trebuie se fia respectata mai pre susu de tóte. Densulu a fauritu unu proiectu de lege, care sub masc'a urmaririi socialistiloru voiesce se puna scalusi in gur'a parlamentului, cá se nu mai póta se-i face nici unu feliu de opositiune. Si pre candu in Germani'a se prepara prin acestu proiectu de lege o noua era a absolutismului, in Austro-Ungari'a se introduce o administratiune esceptionala absolutistica pentru Bosni'a si Herzegovin'a, ér' specialu la noi in Ungari'a se pune in lucrare unu proiectu de lege reactionariu pentrumaghiarisarea scóleloru confessionale. Maiestrulu din Berlinu e dibaciu, dér' invatiaceii dela Vien'a si Budapest'a inca nu voru se'lu dē de rusine.

Aducemu mai la vale atatu proiectulu de lege, prin care principele Bismarck voiesce se restringa libertatea cuventului in parlamentulu germanu, cata si statutulu de organizatiune alu comitelui Andrassy, prin care se supune administratiunea Bosniei si Herzegovinei de-a-dreptulu ministeriului comunu sub responsabilitatea s'a, lasandu la o parte competentia Corpuriloru legiuitoare cu privire la acést'a; aducemu in fine si proiectulu de lege maghiarisatoriu alu domniloru Tisza-Trefort.

Lasandu la o parte pentru acuma ceea ce se intempla iu Germani'a, ne vomu ocupá mai de aprópe numai cu statutulu d-lui Andrassy si cu proiectulu d-loru Tisza-Trefort.

„De ce te temi, nu scapi“, dice romanulu, si maghiarii totu mai multu trebuie se esperieze acést'a in privinti'a Bosniei si a Herzegovinei. Ei s'au temutu intre altele, cá nu cumva organizatiunea si administratiunea acestoru provincie se se puna in lucrare fara cá sei mai intrebe si pe ei, adeca fara cá acést'a cestiune se fia supusa hotaririi corpuriloru legiuitoare. De aceea au accentuatu si in adress'a votata cá respunsu la discursulu tronului, cá sunt tare ingrijiati despre aceea, cumu se voru administrá si organizá provinciile ocupate, care cestiune — adause adres'a — nu se póte sustrage competentiei ambeloru parlamente. Acuma, observa laconicu o fóia germana, au scapatu parlamentele nóstre si de grija acest'a. Ministeriulu comunu voiesce se fericésca singuru Bosni'a si Herzegovin'a fora concursulu parlamentelor. „Voiescu se face din Bosni'a o noua granitia militara“, esclama diariile din Budapest'a, ingrijate de urmarile, ce le póte avé acestu pasu pentru institutiunile dualistice.

Statutulu de organizatiune pentru provinciile ocupate va trebui se aduca dupa sine o modificare a constitutiunii — scrie „Pester Lloyd“ — cá-ci ministeriului comunu trebuie se i se dé o competentia, ce n'a mai avut'o pēna acuma, adeca competentia administratiunii, ér' delegatiuniloru trebuie se li se dé o competentia, ce nu au avut'o si nici nu e ertatu se-o aiba, competentia legislatiunii peste nouele teritorie. Acést'a, adauge numit'a fóie, ar' trebui se produca o miscare, care ar' sgdui in temeliele sale institutiunile comune, ce si asia sunt destulu de slabe.

Ce se atinge de proiectulu de maghiarisare alu d-loru Tisza-Trefort, apoi totu mai multu venimu la convingere, cá acest'a este o compensatiune menita a mulcomi spiritele maghiariloru iritate de afacerile Bosniei. De ce se nu aiba si maghiarii reactiunea loru, de care se se póta bucurá si ei? Si apoi óre nu va poté incetá frica, ce o au ei de Bosni'a, déca li se va face plausibilu, cá in timpu de siese ani in Ungari'a si Transilvani'a nu voru vorbi numai cincii milióne limb'a maghiara, ci celu puçinu diece milióne?

Asemeni considerante trebuie cá au condusu pe ministrii unguresci, candu s'au decisu a fauri acelu proiectu reactionariu, care are de scopu introducerea limbii maghiare in scólele poporale, cá studiu obligatoriu. In locu de a usurá desvoltarea nationalitatiloru voiescu se-i puna acuma noue pedeci in cale. Se anuntia chiaru, cá proiectulu din cestiune s'ar' fi si prezentatu Majestatii Sale spre prealabil'a aprobare.

Noi deocamdata nu voimu se intramu in discussiunea meritorica a acestui proiectu fatalu, care amenintia scólele nóstre poporale confessionale in modulu supremu si prin acést'a periclitéza interesele desvoltarii nóstre culturale nationale, ne vomu margini numai de a adressá o respectuósa intrebare Escelentiloru si Ilustritatiloru Loru prea santitiloru nostri Metropolitu, Archiepiscopi si Episcopi de ambe confessionile, carora le este incredintiata in prim'a linea ingrigirea pentru cultur'a poporului romanu din Transilvani'a si Ungari'a, cá óre nu credu Prea Santiele loru, cá a sositu momentulu supremu, cá se intrevina cu autoritatea loru la locurile competente si se face remonstratiunile loru ponderóse si indreptatite contra acelu proiectu, care tinde a resturná sistemulu scóleloru confessionale basatu in legile actuale si este totodata de natura, a impededá progressulu poporului nostru si a turburá, in casu de realizare, inca si mai multu pacea dintre nationalitatile acestoru tieri, ale careia interese sunt si asia profundu alterate?

Proiectulu de lege

pentru introducerea limbii maghiare cá studiu obligatu in tóte scólele confessionale nemaghiare.

Diariile maghiare potu se-si mai aline dorerea, se-si astempere neacasulu si se-si potolésca foculu, ce le-au casiuatatu cauzele politiceii esterne, mai cu séma acuma, candu va trece prin parlamentulu ungurescu si acestu proiectu de lege, care nu voiesce nimica alt'a, decatu maghiarisarea tuturoru nationalitatiloru nemaghiare chiaru prin scola, care ar' trebui se fia scutul celu mai poternicu alu nationalitatii. Dupa cumu ne spune diariulu „P. Lloyd“, proiectulu de lege despre studiulu obligatoriu alu limbii maghiare in scólele populare s'a si asternutu Majestatii Sale spre prealabil'a aprobare si dupa aceea se va asterne catu mai curēndu dietei spre a'lu luá in desbatere. Proiectulu din cestiune dupa „Pester Correspondenz“ suna, dupa cumu urmēza:

„Din cauza, ca este necessariu, se fia pusu in posibilitate fiecare cetatianu alu statului, de a invetiá limb'a maghiara cá limba de statu, se facu urmatórele dispositiuni:

In preparandiile (scólele normale) nemaghiare confessionale, in cari limb'a maghiara este chiaru in intielesulu §§ 13 si 88 alu articulu de lege XXXVIII 1868 studiu obligatoriu, pe viitoriu se se propuna in atatea óre, cá fiecare candidat se póta invetiá limb'a si literatur'a maghiara in timpu catu tiene cursulu invetiamentului. Dupa decursu de trei ani (adeca a unui cursu preparandialu), computandu-se dela anulu ce va urmá dupa intrarea in vigóre a acestei legi, numai póte capetá nimeni o diploma de invetiatoriu, nici nu mai póte fi nimeni aplicatu cá invetiatoriu séu cá adiunctu, care nu va sci limb'a maghiara atat'a de bine, incatu se-o póta instrui in scólele populare.

Invetiatorii, cari functionéza acuma, precumu si invetiatorii, cari voru intrá in functiune in decursulu celoru trei ani pomeniti in paragrafi anteriori, sunt obligati, de a-si insusi limb'a maghiara in 6 ani — computati dela intrarea in viatia a acestei legi — in aceea mesura, cá se póta documentá abilitatea loru in acést'a limba prin depunerea unui esamenu. Ministerulu cultelor si alu instructiunii publice póte scuti de acést'a obligatiune pe acei invetiatorii, cari voru fi trecutulu de 50

de ani, candu va intrá in vigóre acést'a lege, déca se voru adresá cu-o cerere speciala in privinti'a acést'a. In scólele poporale elementare si superioare, unde pēna aci n'a fostu limb'a maghiara cá studiu obligatoriu, unde inse sunt invetiatorii aplicati, cari potu invetiá acést'a limba, se va face limb'a maghiara numai decatu studiu obligatoriu in anulu ce va urmá dupa intrarea in vieatia a acestei legi. In genere va fi a se considerá limb'a maghiara in tóta tier'a dupa siese ani de dile — computati dela intrarea in vieatia a acestei legi — in tóte scólele poporale elementare superioare cá obiectu obligatoriu. — Decumva intr'o scóla s'ar' aplicá inca inainte de a fi trecutulu terminulu mai susu insemnatu, unu invetiatoriu, care ar' poté instrui limb'a maghiara, atunci indata se se introduca acést'a cá studiu obligatoriu. — Ministerulu de culte si de instructiune publica are dreptulu, in cointiielegere cu ministerulu de interne, de a determiná, in care comitate séu in care parti ale comitateloru are se intre in vieatia treptatu limb'a maghiara cá studiu obligatoriu inca inainte de terminulu ficsatu. — Esecutariile si dispositiunile transitorie le va controlá ministerulu de culte si de instructiune publica prin inspectorii scolari si prin celelalte organe comemorate in articulu de lege despre autoritatile scolastice (art. de lege XVIII 1876 §. 3.) Cu esecutarea acestei legi se incredintiéza ministerulu de culte si ministerulu de interne.

Statutulu de organizatiune pentru Bosni'a.

Cu totu constitutionalismulu formalu austro-ungaru vedemu, ca statutulu de organizatiune pentru Bosni'a si Herzegovin'a s'a nascutu pe calea absolutistica, in officin'a misteriosei „comissiuni pentru Bosni'a“, si ignorandu cu totul cele doue parlamente decretéza pentru acele provincii o forma administrativa absolutistica, ceea ce a produsu sange reu in publiculu constitutionalu maghiaru asia, incatu diaristic'a maghiara face imputari fórté aspre comitelui Andrassy pentru acést'a procedere anticonstitutionala. Tecstulu acestui statutu este urmatoriulu:

§ 1. Siefulu guberniului provincialu, care sta in capulu administratiunii este subordinatu ministeriului comunu.

§ 2. Siefulu provincialu va ingrigi pentru sustinerea linistei, ordinei si a siguritatii, va veghiá asupra pressei si asupra adunariloru publice si va reportá ministeriului comunu despre tóte intemparile mai momentóse.

§ 3. Siefulu provincialu va ingrigi, cá legile se se esecuteze cu acuratetia si va esercitá dreptulu disciplinariu asupra functionariloru.

§ 4. Siefulu provinc. are dreptulu de a denumi pe acei functionari, cari nu au salariu mai mare de 1200 fl. Pentru ocuparea celorlalte posturi va face propuneri la ministeriulu comunu. Siefulu provinc. are dreptulu de a stramutá pe functionarii lui subordinati dintr'o functiune in alta.

§ 5. Siefulu prov. are dreptulu de a chiamá barbati esperti si de incredere, cari i se paru necessari pentru desvoltarea administratiunii.

§ 6. Siefulu provincialu va face din propri'a initiativa necesariile propuneri ministeriului comunu in privinti'a administratiunii interne a acestei tieri.

§ 7. Siefulu prov. va adressá repórtelile sale presiedintelui consiliului ministeriului comunu si va adauge: „Catra comissiunea pentru afacerile Bosniei si ale Herzegovinei in ministeriulu de esterne.“

§ 8. Afacerile, care atingu referintiele Bosniei si ale Herzegovinei catra tierile straine (afara de monarchi'a nóstra) se voru ingrigi de catra ministeriulu de esterne, si siefulu prov. va avé eventualminte de a procede in directiunea acést'a numai dupa instructiuni.

§ 9. Residentia gubernului provincialu alu Bosniei si Herzegovinei este in Serajevo, elu e in sfera s'a de activitate suprem'a instantia in aceste tieri.

§ 10. Guberniulu provincialu se imparte in 3 Sectiuni a) pentru administratiunea interna, b) pentru justitia si c) pentru fincie. Distributiunea agendelu se efectuesce prin siefulu provincialu.

Sectiunea pentru administratiunea interna va ingrigi: pentru sustinerea si incortelarea trupe-loru c. r.; pentru sustinerea siguritatii publice incatu acést'a nu depinde dela autoritatile militari, pentru regulele sanitarie, institutelu umanitarie, relatiunile comerciale, pentru mesuri si ponduri, pentru comunicatiuni, cultur'a pamentulu, pentru afacerile séu causele confessionale si scolari, pentru afacerile comunali, lucrarile publice, colonisatiune, emigratiune, pentru numerarea poporulu si pentru tóte lucrarile relative la statistic'a acestoru tieri.

§ 12. Sectiunea justitiara a guberniulu provincialu va ingrigi de administratiunea tribunale-loru si a instituteloru penitentiare, va avé dina-intea ochiloru aplicarea legiloru penale, va face propuneri de agratiare si va mediuloci arangearea si publicarea legiloru si a ordinatiuniloru.

§ 13. Sectiunea financiara a guberniulu provincialu va face budgetulu ordinariu si estraordinariu si-lu va aterne de tempuriu ministeriulu comunu. Ministeriulu comunu, in cointielegere cu presiedintii ambeloru ministerie va aseminá bugetulu si-lu va aterne Maj. Sale imperatulu spre preainalt'a aprobare. Sectiunea financiara va ingrigi mai de parte de gestiunea oficiala a baniloru si de depunerea socoteleloru, de administratiunea bunuriloru statulu si de venituri, de contributiunile directe si indirecte, de cassele guberniale, de montanistica, de posta si telegrafe.

§ 14. De agendele, care cadu in competintia ministeriulu comunu, se tiene intrebuintiarea venituriloru tieriei, administratiunea suprema, cumpararea, vinderea séu ingreunarea cu datorii a bunuriloru fiscali; mesurarea contributiuniloru si a vamiloru si incassarea loru; darea concessiuniloru pentru intreprinderile de drumuri ferate, de navigatiune, cu vapóre si de alte transporturi, pentru institute de montanistica si de creditu si societati de actii. De agendele ministeriulu comunu se tienu mai incolo tóte afacerile comerciale politice, monopolulu, regularea relatiuniloru intre proprietarii de pamentu si arendasi, colonisatiunea, servitutele bunuriloru fiscale, intrebuintiarea pamentulu fara stapanu, suprem'a inspectiune si ordinea domeniiloru fiscale eclesiastice si ale mosieeloru, regularea monetei, introducerea mesurulu si a ponduriloru. In tóte afacerile aceste ministeriulu comunu va procede in cointielegere cu ambele guvernere.

Proiectulu de lege bismarckianu,

presentatu Consiliulu federalu germanu, despre care vorbiramu mai susu si care are de scopu de a conferi Reichstagulu dreptulu si mediulócele de a infrená „excessele de limbagiu“, comise la tribuna, este dupa „Rom.“ urmatoriulu:

Art. 1. Reichstagulu are dreptulu de-a aplicá pedepse membriloru sei.

Art. 2. Dreptulu de pedépsa este esercitatu de o comisiune, compusa din unu presiedinte, din doui vice-presiedinti si din diece membri. Acesti din urma sunt alesi la inceputulu fiecarei sesiuni, dupa alegerea biurulu si pentru tóta durat'a sesiuneii.

Art. 3. Pedepsele, ce póte aplicá comisiunea dupa gravitatea faptulu, sunt: 1. Unu blamu inaintea Reichstagulu intr'unitu; 2. Obligatiunea de-a face amenda onorabila inaintea Reichstagulu intr'unitu si sub form'a prescria de comisiune; 3. Eschiderea din Reichstagu pentru unu timpu hotaritu. Acést'a durata póte fi prelungita péna la sfársitulu perioedei legislative. Déca escluderea se va intinde péna la sfársitulu perioedei legislative, se va poté adauge si perderea eligibilitatii pentru Reichstagu. Perderea eligibilitatii va poté fi pronunziata de Reichstagu, din propri'a s'a initiativa, déca delicientulu nu mai face parte din Reichstagu.

Art. 4. Candu delictulu consista intr'unu actu, care cade sub dreptulu comunu, Reichstagulu póte ordoná, dupa cererea comisiuneii si alara de pedépsa pronunziata de ea, tramitarea inaintea politiei corectionale si, déca delicientulu nu mai face parte din Reichstagu, Reichstagulu póte ordoná tramitarea din propri'a lui initiativa.

Art. 5. Candu Reichstagulu ordona tramitarea

la politia corectionala, prescriptiunile art. 30 si 31 din Constitutiunea imperiulu nu intra in aplicare.

Art. 6. Candu se pronuntia pedépsa pentru unu cuventu séu pentru contientulu generale alu unui discursu, se póte scóte din darea de séma stenografica cuventulu, partea din discursu séu discursulu intregu. In acestu casu este interdusa ori-ce publicare a acelu cuventu séu discursu prin pressa.

Art. 7. Comisiunea intra in actiune, candu o invita presiedintele séu reclama acést'a dóuedieci membri din Reichstagu. Ordinulu presiedintelu séu cererea Reichstagulu trebuie se se produca in timpu de trei dile, dupa momentulu, candu s'a comisu delictulu.

Art. 8. Comisiunea desbate si hotaresce sub presiedintia presiedintelu Reichstagulu, séu, in casu de lipsa a s'a, sub presiedintia unui vice-presiedinte si fiindu de fačia celu puçinu siepte membri. Procedur'a se va ficsá printr'unu regulamentu redactatu de comisiune si aprobatu de Reichstagu.

Art. 9. Hotaririle comisiunii sunt definitive. Cu tóte acestea, candu comisiunea conchide la escluderea din Reichstagu, membrulu esclusu póte apelá in scrisu la Reichstagu, in timpu de optu dile dupa proclamarea judecatii.

Art. 10. Presiedintele e autorisatu a escluse provisoriu din darea de séma stenografica vorbele necuviinciose ale membriloru si a oprí ori-ce reproducere a acestoru cuvinte prin tipariu.

Art. 11. Contraventiunile la interdicerea pronunziata de art. 6 si la mesur'a ordonata provisoriu de presiedinte la art. 10 voru poté fi pedepsite cu inchisóre de trei septemani péna la trei luni, afara de casulu, candu cuprinsulu publicatiunii facute nu atrage o pedépsa mai grava.

Art. 12. Afacerile supuse comisiunii, si care n'au fostu sfársite péna la capetulu sesiunii, sunt supuse in starea, in care se gasescu, comisiunii urmátore a Reichstagulu.

La situatiunea comitatulu Fagarasiu.

Acest'a este singurulu comitatu (inainte districtu) cu poporatiune mai numai romanésca, care si dupa faimós'a arondare a remasu neciocartitu, ba dincontra inca s'au mai adaugatu la elu unele comune insemnate. Com. Fagarasiulu ar' poté se jóce unu rol insemnatu intre celelalte comitate ale tierii si fiindu-ca este unu comitatu par excellence romanescu, acestu rol ar' poté deveni importantu si pentru caus'a nóstra nationala. De ce nu suntemu atatu de fericiti a constatá acést'a? — Pecatele nóstre! esclama Romanulu candu ilu dóre de unu resultatu, care nu coresponde dorintieloru sale. Este inse fórtu tristu acolo unde pe lènga peccatele nóstre mai vinu si peccatele altor'a in contra nóstra, déca in fine mai vinu — cá si candu ar' voi se puna corón'a la tóte — nenoróciri si stricaciuni elementare, independente de vointia omulu.

Despre neajunsele, de cari suferu poporatiunea romana a comitatulu Fagarasiu, ne da o icóna óre-care unu reportu, ce'lu vedemu publicatu in diuariulu maghiaru din Ciusiu „Kélet“ si care ne impartasiesce causele pertractate in siedintia comisiuneii administrative din comitatulu Fagarasiulu, tienuta in 9 Ianuariu 1879.

Din acestu reportu vedemu cu mirare si dispiacere, cá au obvenitu in anulu trecut nu mai puçinu de 10 casuri disciplinare in contra unoru notari si judi pentru negliatia. Mai departe ni se spune, cá recolt'a in anulu trecut a fostu multiamitóre, dér' cá in 33 de comune ale comitatulu au nimicit'o inundarile si grindina ast-feliu, incatu in acele comune domnesce aprópe fómete. Din caus'a acést'a s'au sistatu in comunele memorate chiaru si esecutiunile de dare, ceea ce la noi in tíera este o mare raritate.

Mai aflamu inca din acelu reportu cá cerculu Branului a avutu mare nenorocire din caus'a epizootiei (ciumei de vite) ce s'a fostu aratatu in districtele invecinate din Romani'a. Acést'a a adusu cu sine de cerculu Branului a fostu inchisu de tóte partile printr'unu cordonu. Braneni, cari tra'escu mai cu séma din economi'a de vite nu s'au mai potatu miscá din locu cu vitele loru. — Pe lènga pagubele aceste poporatiunea a avutu se suferu si lovirile bólei epidemice, numita Difteritis. Casuri de Difteritis au fostu cu totulu in comitatulu Fagarasiulu in lun'a ultima 93; s'au vindecatu dintre cei bolnavi 46 si au moritu 47.

Dare aveau de platitu locuitorii comitatulu in

anulu trecut cu totulu 261,583 fl. 73 cr. Cu finea anulu au remasu restantie 13,963 fl. 1½ cr. — Oficiulu („scaunulu“) orfanalu arata, cá se afla in comitatu copii orfani cu totulu 4979.

Interessantu si instructivu este in fine urmatoriulu casu: Inspectorulu reg. ung. de scóla cere pentru scóla poporala de statu din Fagarasiu unu profesor romanescu din cauza ca cei patru invetiatori a-acestei scóle nuscicu romanesc si prin urmare nu se potu nicidecumu intielege cu scolarii romani. Sub asemeni impregiurari — dice reportulu — „progressulu instructiunei abia se póte simtí!“

Repriviri ale diuarielor din Romani'a

la finea annlu 1878.

Continuamu acést'a revista interessanta. „Romanulu“ dice, cá anulu 1877 a revelatu lumei vitalitatea si aptitudinile militare ale Romaniloru, ér' anulu 1878 a revelatu caracterulu natiunei si spiritulu ei de independintia si de demnitate. Dupa ce atunge tristulu casu cu Basarabi'a, „a careia luare va fi o nestérsa pata in analele epoedei nóstre“, lauda curagiulu si dibacia diplomatiei romanesi otarirea, cu care Domnu, guvernulu si camere aperrara interesele tierii si face apoi urmatoriulu bilantiu alu evenimenteloru interióre:

„Esiti cu gloria dintr'unu resbelu, in care tieranimea jocá rolulu de capetenia, totu ce are o parte in conducerea afaceriloru statulu crediú de a s'a datorita de a si indreptá atentionea si activitatea spre imbunatatirea conditiuniloru ei materiale. Mai antaiu — cá unu semnu de recunoscintia din partea tieriei intregi — rezervistii, cari fusesera in resbelu, fura scutiti de impositulu pentru caile de comunicare. Se luara apoi mesuri grabnice pentru aplicarea legii rurale, in ceea ce privesce pe insuratiei, astu-feliu in catu astadi se gasescu improprietate mai multe diecimi de mii de familie, care mai nainte nu aveau dreptu la alta avere decatu munc'a braçieloru loru.

„Se discutá asemenea indelungu cestiunea infintiarii unei bance rurale si acést'a discutune avú resultatulu nein-duosiu de a fi convinsu pe ori-cine despre neaparat'a trebuintia a unei asemenea institutiuni, care nu va lipsi de a deveni o realitate bine-facétore.

„Péna atunci inse, anulu 1878 va inscrie la activulu seu doue mesuri de o inalta insemnate morala si economica: votarea de catra Camera a unei legi, care sterge din codicele nóstre claus'a penalá, adeca face se inceteze durerós'a si demoralisatórea priveliste de a se vedé cine-va jafuitu cu concursulu legii, de a se vedé familia intregi aruncate pe drumuri si lasate muritóre de fóme prin sentintie judecatorresci date pe temeulu dreptatii legale; si votarea proiectulu pentru restatornicirea fostiloru clacasi in stapanirea pamenturiloru date loru de catra legea rurala. Insemnateea acestoru proiecte este destulu de bine cunoscuta, cá se nu mai fia trebuintia de a starui asup'a ei. Speramu, cá ele voru deveni in curèndu legi positive si cá voru dá ródele bine-facétore ce s'astépta dela densele.

„O alta mesura in aceeași ordine fu proiectulu pentru organizarea justitiei comunale si de scóla, proiectu, care avú imens'a favóre de a se vedé aprobatu mai de tóta tier'a, celu puçinu in partea lui cea d'antaia: justiti'a comunala. Acestu proiectu, devenindu lege — si speramu, cá in curèndu i se va dá consacrarea Corporiloru legiuitóre — va implé unu golu simtitu, va redá poporatiunii rurale credintia atatu de sdruncinata in esistintia dreptatii si va face se inceteze revoltatórele abusuri, ce sunt nedespartite de sistem'a confundarii atributiuniloru administrative cu cele judecatorresci, in man'a unoru functionari administrativi, fara vr'o garantia morale de capacitate, si mai adese-ori chiaru fara garantia onestitatii.

„Camer'a votá unu proiectu de lege comunala, care realiséza in parte principiulu descentralisarii inscriu in Constitutiune; votá asemenea si proiectulu pentru respunderea ministriloru, cerutu iérasu de pactulu nostru fudamentale. Ambele aceste proiecte se afla acumu in studiulu sectiuniloru Senatulu. Anulu 1879 ii va apartiné onórea de a le vedé transformate in legi, si prin urmare de a vedé aplicata Constitutiunea in doua din cele mai insemnate ale ei dispositiuni, dintre care una fusese calcata intr'unu modu façisu si ceea-l-alta lasata in uitare de catre guvernerele disconservatóre.

„Se scie ce revoltatóre abusuri s'au comisu in alegeri sub guvernulu trecut. Guvernulu si partidei liberale ii revine onórea de a fi lucratu pentru stirpirea acestoru abusuri, pentru restabilirea echilibrulu constitutionale, ingradindu prin serióse garantii exercitarea dreptulu electorale.

„Catu pentru finciele statulu, ramur'a cea mai maltratata de guvernerele disconservatóre, dér' a careia imbunatatire a fostu si este preocuparea de capetenia a partidei liberale, ele nu numai, cá au fostu radicate de la marginea ruinei si a falimentulu, dér' inca, acoperindu-se, fara noui

imprumuturi si fara noi impositi, marele cheltuieli ale resbelului, s'a platit si parte din deficitul mostenit de guvernul actualu. Pe langa acestu faptu, de o imensa insemnatate, ordinea in gerarea financielloru a fostu astu-feliu restabilita, in catu natiunea are posibilitatea de a vedé limpede situatiunea prin publicarea de buletine lunare despre mersulu incasariloru in comparare cu incasarile din anulu trecut si cu evaluarile budgetare. Insemnatele incasari in mai multu peste evaluari, constatate la cele mai multe venituri, si iare au produsu unu escedentu, la care nimeni nu se astepta, probéza catu de escelenta este mesu'a adoptata de Camera si de guvernul de a evalua veniturile catu mai josu. Acésta mesura procura la capulu exercitiului placuta surprindere a unui escedentu, pe cându sistem'a urmata mai nainte, de a umfla veniturile, nu aducea la capulu exercitiului de catu amar'a desilusiune a unui mare deficitu. Aceste intiepte dispositiuni, adoptate in gerarea financielloru, au fostu in fine completate prin aconomi'a in cheltuieli si prin inalturarea radicala a usului funestu de a se contracta imprumuturi pentru acoperirea cheltueleuru ordinare, adeca de a cresce necontenitu impositiile si a saraci tier'a nedandu-i nimicu in chimbulu mareloru sacrificii, ce i se impuneau.

Iu anulu 1878, se indeplini si ocuparea Dobrogei intr'unu modu, care face onóre natiunii romane si simtintelloru de iubire, de incredere, ce a sciutu ea se iuspire. Nici o-data ocupare n'a fostu primita cu mai multa simpatia si entusiamu; nici o-data péna acumu nu s'a vediatu faptulu ca o natiune se iuspire atát'a incredere unoru poporatiuni de némuri si de credintie diferite de ale ei. Acestu singuru faptu arunca asupra natiunii romane o lumina atatu de favorabila in catu ori-ce Romanu are acumu dreptulu de a se mandri de numele ce póta. Ocuparea Dobrogei si a gureloru Dunarii are din punctulu de vedere politicu marea insemnatate de a ne face pazitorii acestui fluviu in numele Europei, si de a ne pune prin Marea Négra in contactu nemediocitu cu marele poteri maritime ale Occidentului. Din aceste doua puncte de vedere Romani'a a dobânditu fórte multu in importantia, cá elementu in conditiunile de echilibru alu Europei.

Gratulare de anulu nou.

Cetimu in „Monitoriuu Romaniei“:

Luni, ziua de anulu nou, A. S. R. Domnulu inconjuratu de cas'a S'a civila si militara, la orele 10 $\frac{1}{2}$ de diminetia, a asistatu la servitiulu divin, oficiatu de I. P. S. S. Mitropolitulu Primatu, asistatu de inaltulu cleru, in biseric'a Mitropoliei, facia fiindu D-nii ministri, inaltele corpuri si oficerii de tóte gradele. M. S. R. Domnulu, dupa oficiulu divin, a trecut inaintea trupelloru, compuse de datasiamente din tóte corpurile garnisónei si din gard'a orasianésca uréndu-le „multi ani“, la care trupele au respunsu prin entusiaste strigari de „sa traiasca Mari'a S'a“. Dupa defilarea trupelloru Alteti'a S'a Regala a mersu in apartamentele Mitropolitulu Primatu unde Inaltu Prea Santi'a S'a a esprimat mai antaiu felicitarile din partea inaltulu cleru urandu Mariloru Loru Regale ani multi si fericiti. Apoi D. ministru D. Sturdza, inlocuindu pe D. presiedinte alu consiliului, care se afla in congediu, a rostitu urmatórele cuvinte din partea guvernulu:

„Prea Inaltiate Dómne! Depunemu la piciórele Tronulu Mariei Tale Regale felicitarile nóstre cele mai respectuóse si cele mai calduróse cu ocaziunea inceputulu antaiulu anu nou in er'a independentiei recuperate. Tie, Mari'a T'a Regala, si generatiuniloru, cari mai biue de o jumata secolu au lucratu, datoresce tier'a acésta victori'a nation'a. Se traesci si se domnesci ani multi si fericiti, cá sa vedi consolidata pentru totdeaun'a reascerarea patriei, implantandu-se in animele fiecarui'a cetatianu simtimentulu datoriei si alu devotamentulu celui mai nemarginitu catra tíera si catra suveranulu ei.“

Inaltimea S'a regale a binevoitu a responde:

„Sunt fórte miscatu de simtimentele si de felicitarile calduróse, ce 'Mi esprimate. Se dé D-dieu cá anulu, in care intramu, se fia plinu de fericire si de prosperitate pentru scump'a nóstra patria. Ne mai remanu si in anulu acest'a multe dificultati de invinsu, inse unindu-ne cu totii, sunt siguru, cá vomu trece peste densele si vomu asigurá astfeliu Romaniei o pacinica desvoltare. Contezu si in viitoriu pe concursulu D-vóstre.“

In acea di unu numeru fórte considerabilu de persóne din tóte starile societatiei s'au grabitu a esprimá felicitarile loru catra Altetielle Loru Regale prin inscriere la Palatu, si o multime de depesi au fostu primite din tíera si strainatate.

Administrarea Dobrogei.

„Monitoriuu“ publica decretulu domnescu, prin care guvernulu este autorisatu, conformu voturiloru

Adunarei deputatiloru si Senatulu, se puna in aplicare urmatórele mesuri in privinti'a administrare: Dobrogei, péna la convocarea adunariloru de revisuire:

Art. I. Tóte proprietatile parasite de catra locuitorii din Dobrogea pe timpulu resbelulu se voru restitui deocamdata de catra administratia proprietatiloru lor, indata ce densii se voru presentá cu dovedi, cari se formeze convictiunea, ca proprietatile ce reclama, le-au posedatu inaintea resbelulu.

Art. II. Administratiunea judetiana va procede, cu incepere dela 1 Ianuariu viitoriu, la facerea inventarielloru in regula de tóte proprietatile parasite, fia ale statulu, fia ale particulariloru, le va incredintiá cu inventarie deosebite in ingrijirea si pastrarea comunelloru respective, péna ce proprietarii le voru reclamá prin administrati'a judetielulu, ér' pe acele ale statulu le va predá administratiiei domenielloru, asemenea cu inventariu.

Art. III. Locuitorii fugiti voru poté cere péna la 1 Ianuariu 1880, restituierea proprietatiloru lor administratiiei judetielulu, care, prin intielegere cu comunele respective, va luá mesuri a li se predá, indata ce se voru presentá dovedi in regula.

Espositiunea din Alb'a-regale in Ungari'a.

Credu, cá nu va fi fara interessu pentru publiculu nostru cetitoriu a aflá ceva despre espositiunea, ce se va tiené in Maiu 1879 in Alb'a-regale (Székes-Fejervár), odinóra loculu de incoronare si totdeodata si loculu de repausu alu regiloru ungari. Grandiósa miscare pe terenulu economicu, ce se observa in tóte statele Europei si cu deosebire in tierile inaintate, in industria si comerciulu, nu póte a nu infuintiá si asupra tierii nóstre agricole. Cu tóte, cá industria nóstra patriotica este mai multu in embrio si va remané multu timpu, si adeca si péna candu nu va fi protegiata si incoragiata contra puternice si nimitórei concurentie straine — nu lipsescu unele semne de viétia, ce se manifesta parte prin vaiete de dorere cá omulu, ce se afla in unu pericolu de viétia, parte prin una intensiva, dér' izolata miscare de a urmá drumulu batucitu de alte natiuni inainte pe acestu terenu.

Espositiunea din cetatea Alb'a-regale, care se imparte in 17 grupe, este pusa sub patronatulu Inaltimei Sale imperiali Archiducelulu Iosifu. — In fruntea espositiunei sta unu comitetu ecescutivu centralu sub presiedinti'a contelui E. Zichy, sub care lucréza totu atatea subcomissiuni impartite peste tóta Ungari'a. pentru a incuragiá pe espunatori si a face tóta pregatirea de lipsa. Standu in fruntea acestei intreprinderi patriotice, fruntasii Ungariei: Eszterházi, Károlyi, Haynald, si altii se speréza rezultatulu celu mai satisfactóriu. Espositiunea se va deschide in 10 Maiu an. curentu — se dice, ca prin Inaltimea S'a principele de coróna Rudolfu. Espunatorii trebuie se tramita obiectele, ce dorescu a le espune, péna la 20 Aprile a. c. Pentru obiectele espuse se platesce in localitati sub coperisiu 4 fl., pentru obiectele radimate la zidu 2 fl., ér' in liberu 1 fl. per metru. Cart'a de intrare costa 50 cr., ér' pentru lucratori legitimati, soldati si copii sub 14 ani tacs'a e numai jumetate. Fia-ce espunatoriu primesce un'a medalia comemorativa, ér' pentru obiecte distinse se impartu diplome de onóre si medalie de merite. Cele 17 grupe ale espositiunei sunt classificate astfeliu:

1. Producte silvanali si semifabricate de industria mai grea de lemnu. — 2. Industria montanistica si semi-fabricate de industria mai grea metalica. — 3. Producte de agricultura si de gradinaria. — 4. Industria de moraria si articuli de nutrementu. — 5. Industria de spirtu, vinu si alte beuturi spirituoóse. — 6. Industria de torsu, tiesutu si imbracaminte. — 7. Industria de mobile si alte lucruri de casa. — 8. Industria de feru. — 9. Industria de metale si petrii scumpe. — 10. Industria de pele, osu si cauciucu. — 11. Industria de arte, musica si architectura. — 12. Medii de invetiamentu, obiecte de sciintie si de arti frumóse. — 13. Unelte de agricultur'a si de meseria, precumu si masine de mana. — 14. Masine de poterea aborului, apeii ori de cai. — 15. Pescari'a, corabieri'a. — 16. Vite de totu soiulu. — 17. Obiecte de evulu vechiu si monumente de arte.

De sine se intielege, cá acést'a espositiune va avé coloritu es-hisivu maghiaru, pe cumu a avutu aceea din Bistritia in Octobru 1878 coloritu sasescu, ar' fi inse fórte de doritu, cá si romanii se ié parte la acésta espositiune, tramitiendu totu ce potu mai frumosu si mai solidu, pentru-cá, precandu certele nationale ne despartu, pe atunci interesele economice silescu a ne apropiá unulu de altulu pe terenulu economicu, cá-ci altfeliu lasandu terenulu, care deja este in man'a industriei straine,

ne vomu trezi in un'a din dile storsi péna la maduva, „de unde apoi numai este reintórcere“, acolo apoi s'au finitu si nationalitatea si patri'a.*)

Cu acésta ocaziune cu dreptu se face intre-barea: Cumu stamu cu espositiunea nóstra proiectata la Sighisior'a? Péna acumu nu s'a facutu nici o pregatire si nici semne serióse nu se arata.

I. R.

Diverse.

(Serbarea santulu Botezu alu Domnulu) s'a seversitu astadi cu mare ceremonie celebrandu-se mai antaiu in biseric'a Santei Treimi din cetate s. liturgia de catra vener. parinte Bart. Baiulescu. Dupa s. liturgia avú locu santirea apeii la fantan'a din piatia, la care solemnitate a luat parte intregu corpulu oficeriloru din garnisóna dinpreuna cu-o compania de soldati de infanteria cu music'a, toti in tienuta mare. Sub decursulu santirei apeii s'au datu salvele prescise intonandu-se innulu imperatescu. Militi'a ingenunchiandu apoi a fostu stropita cu apa santita. Dupa finirea serviciulu divin militi'a a defilatu cu music'a in frunte inaintea generalulu de brigada d. Van der Slot, a colonelulu Seculici si a celorlalti oficeri.

(Asentatiunea) s'a inceputu in 3/15 Ianuariu in tóta tier'a. Ministrulu de honvedu a facutu cunoscuta tuturoru jurisdictiuniloru distributiunea contingentulu recruteloru, ce s'au incuviintiatu de dieta pentru anulu 1879 in suma de 40,933, si a rezervistiloru supletori in numeru de 4093. Asiadér' are Ungari'a (cu Transilvani'a) péna la Martie a. c. 35,979 recruti si 3598 rezervisti supletori; Croati'a si Slavoni'a au de a dá 4917 recruti si 491 rezervisti supletori, si cetatea Fiume 37 feciori si 4 rezervisti supletori (Ersatz-Reservisten). Toti ceilalti, cati se voru aflá buni pentru serviciulu militariu, se voru insirá in armat'a honvediloru.

(Instructiunea publica in comitatulu Sibiiu in anulu 1878.) Din raportulu inspectoratulu scolasticu reg. ung. alu comitatulu Sibiiu, presentatu comitetulu administrativu, estragemu urmatórele date interesante, ce in deosebi noua Romaniloru ne aduce óre-care multiamire. Pe teritoriulu comitatulu Sibiiu (5268 mile patr.: 145,523 locuitori) se afla in 2 orasie si 6 preture; 1. Copii de obligati la cercetarea scólei la olalta 20,563. In asemenea cu 200,004 copii din anulu trecut, se arata o inmultire cu 559 scolari. N'au mersu in nici o scóla 4670 copii. Alaturandu acestu numeru la celu din anulu trecut (5119) resulta o imbunatatire imbucuratóre in comitatulu nostru. 2. Dupa religiu ne sunt din cei 16,876 ce in realitate cercetéza scóelele poporale: a) rom.-catol. 1200 séu 8%, b) greco-catol. 861 séu 5%, c) greco-orient. 8770 séu 52%, d) evang. A. C. 5788 séu 34%, e) ev. ref. 114 séu 1%, f) Unitari 4 séu 0%, g) mosarci 39 séu 0%. 3. Dupa nationalitate au fostu dintre cei 16,876 copii, ce in adeveru cercetéza scóla: a) Maghiari 469 séu 3%, b) Nemti 6726 séu 40%, c) Romani 9626 séu 57%, d) de alta nationalitate 55 séu 0%. 4. De óre-ce astadi esista in comitatulu Sibiiu 150 scoli poporale, se arata facia cu 152 scoli poporale din anulu scolasticu trecut o impucinare cu 2 scoli, ceea ce se esplica prin incetarea totala a scólei poporale israelite din Sibiiu si a celei greco-catolice din Glimbóca. 5. Dupa caracterulu lor se afla intre cele 150 scoli poporale esistente: 1 scóla elementara de statu, si scoli poporale: 7 rom.-catol., 40 evang. A. C., 17 greco-catol., 79 greco-orientale, 4 scoli granitiare, 2 scoli industriale. 6. Dupa limba de instructiune au fostu intre cele 150 scoli poporale: 3 maghiare, 2 maghiaro-nemtiesci, 1 maghiaro-nemt.-romanésca, 43 nemtiesci, 2 nemtiesci-romanésca si 99 romanesci. 7. In anulu scolastic 1877/1878 au functionatu la scóelele poporale ale comitatulu nostru cu totulu

*) Are dreptu d. corespondentu, candu dice, ca trebuie se avemu in vedere si interesele nóstre economice, si se nu le uitamu din caus'a certelloru nationali, se nu lasamu totu terenulu in man'a industriei straine, dér' apoi noi nu scimu, cumu vomu poté castigá din acestu terenu cá romanii impartasindu-ne la espositiunea din Alb'a-regale sub firm'a si etichet'a specifica maghiara. Lasu ca acumu s'a constatat, ca espositiunile nu-si ajungu niciodata rezultatulu ce se astepta dela ele si potu fórte puçinu contribui la desvoltarea industriei unui poporu si aceea numai indirectu. Cá se se implinesca dorinti'a d. corespondentu trebuie se facemu cu totulu altuceva, trebuie se creamo o industrie nationale prin munca si instructiune. Dealtmítrea observamu, ca dorimu si noi, cá industriasiu romani se profite de ocaziunea a-si tramite productele lor la numi'a espositiune, cá-ci cá particulari poté totusiu se aiba de aci unu folosu. Red.

334 invetatori. La 16,876 copii cercetatori se vinu prin urmare 50 scolari pe totu invetatoriulu. 8. Venitululu celoru 150 scoli populare din comitatulu nostru a fostu in anulu 1877/8 cu totulu 106,959 fl. consistandu din 82,121 fl. bani gata si 24,838 fl. naturalii socotite in valórea de bani. 9. Cheltuelile scóleloru au fostu cu totulu 106,959 fl. Veniturile si cheltuelile din anulu scolasticu 1877/8 conglasuescu aprópe pe deplinu cu cele din anulu scolasticu premergatoru. Va se dica cu tóte necazurile materiale, ce bantuescu si pe acestu comitatu: jertfele aduse intru spriginirea si ajutorarea scóleloru in anulu decursu nu s'au micioratu. „Tel. Rom.“

(Unu óspe neasteptatu in castelulu episcopalu din Beiusiu.) Foi'a maghiara „Bihar“, si dupa ea altele ne impartasiescu, ca, dupa cumu se vorbesce prin Beiusiu, in castelulu de acolo episcopescu apare de unu timpu incóce regulatu in fiecare nópte staff'a (duhulu, spiritusiulu) repausatului episcopu Olteanu si i se arata intotdeauna vicariulu de acolo, neodihnuindu. — Óre in catrau voru se bata foile maghiare prin scornitur'a acést'a sensationala?

(Balulu de Curte din Bucuresci.) Cá totdeun'a, asia si asta data, balulu datu de Altetiele Loru Regale in sér'a de 1 Ianuaru, a fostu stralucitu. O lume aleasa implea vastele salóne regale si mai alesu larg'a sala a Tronului luminata de majestósele'i candelabre aternate, si pe alu careia parchetu unu dantiu veselu 'si-a urmatu cursulu neintreruptu pëna la órele doue dupa mediulu noptii, si apoi, dupa o bogata masa pëna in spre diua, cu aceeași animatia generale. Mariile Loru Regale s'au intretienutu cu publiculu, in convorbiri continue, cu obicinuata-Le grasiositate, pëna la cotillon. Mai multe Dómne portau crucea „Elisabet'a“, care impodoba si peptulu M. Sale Dómnei. Secsulu framosu se distingea si asta data printro elegancia luesuósa in costume si podóbe. Mari'a Sa Dómn'a purtá o diadema de brillante, care imprumutá o splendóre si mai mare majestósei sale infaçiosari. Peste totu, lumea alésa si fórté numerosa, ce a participatu la acestu balu regal, a dusu cu sine impressiunea unei multiamiri profunde, care 'i va remané viua multa vreme. . . .

„Pr.“

(„Trei crai dela resaritu.“) A seara — scrie „Rom. Libera“ — amu avutu deosebit'a placere a asistá la pies'a „Trei crai dela resaritu“. Muscatórea comedia a d-lui B. P. Hasdeu a avutu succesulu la care ne asteptamu si pe care rareori l'a obtienutu scen'a teatrului nationalu. Dela inceputu pëna la fine combinatiuni artistice si de spiritu, cari tradau catu de colo man'a maestrului. Nici cá se potea o parodiare mai sárata si mai glumetia, de catu aceea ce destinsulu autoru a facutu, fara crutiare, curentulu latinistu si celui frantuzistu, cari bantue si strica adeverat'a limba romana! Interpretarea iscusita a tipuriloru puse in scena de autoru l'au atrasu cele mai calduróse apiause din partea publiculu ce implea sal'a. Ne pare reu ca deocamdata nu potemu dice de catu atata, in privinti'a acestei noue opere, cu care d. Hasdeu inzestréza repertoriulu teatrului nationalu.

(Betranulu Moise.) — In Californi'a se taiá unu arbore, care trecea de patriarchulu paduriloru din aceea tíera, Cea mai mare parte din acést'a taiere au fostu transportate la San-Francisco. Acestu arbore se cunósce sub numele de „batranulu Moise.“ Déca i se póte calculá verst'a dupa numerulu cercuriloru concentrice ale trunchiului, apoi acestu arbore trebuie se fia de 4840 de ani.

(Precedura asiatica din comitatulu Sibiului.) Din pretur'a Nocrihului se scrie diuariulu germanu „Siebenb. d. Tageblatt“: „Dupa ordinele cele aspre ce au sositu aici in 11 ale c. l. din partea comitelui supremu si a Vice-comitelui, au capetatu in diu'a de porunci toti notarii din comunele romanesci si sasesci provocarea, sub amenintiare cu pedepse aspre, cá numai decatu se se prenumere pe contulu casseloru alodiale, pe unu anu intregu la „Hermannstädter Zeitung“ (diariu sibianu). S'au facutu observatiuni, cá cassele comuiale sunt sleite cu totulu si cá ici si colo se póte ceti gratuitu „Gazet'a Transilvaniei“ si „Tageblatt“, dér' acestea nu s'au luat in nici o consideratiune. Cu mesuri de categori'a acést'a nu va mantui de apunere domnulu comite supremu diuariulu, in care singuru mai póte ceti cate ceva, cá se nu-i crepe obrazulu de rusine.“

(Cium'a in guvernamentulu Astrahanu.) Este unu tristu si infricosiatu óspe, ce s'a prezentatu cu anulu nou in provinciile asiatiche ale Russei la gurile riului

Volg'a si la tiermii marei caspice. Éta ce scrie in privinti'a acést'a diuariulu „Tagblatt“ din Vien'a: „O telegrama din Peterburgu vorbesce de o „epidemia“, ce bantue pe teritoriulu rusu si care a inceputu din caus'a timpului umedu se ie dimensiuni poternice. „Curierulu Guvernului“ comunica, cá in guvernamentulu Saratow s'au luat mesurile cele mai severe spre a impedecá introducerea acelei bóle. Apoi se mai anuncia, cá pe diu'a de 7 Ianuaru a fostu convocata o conferintia estraordinara a siefiloru departementelor medicinale si a altoru departamente spre a se consfatú asupr'a mesuriloru de luat pentru suprimarea epidemiei.“ Dér' de ce „epidemia“ e vorb'a aici? Care e natur'a bolii, de vreme ce se face unu refugiu la mesuri estraordinarie, spre a inspirá populatiunii o linisce óre-care? Nu e de miratu, ca lipsesce curagiulu, a face cunoscutu numele acestei bole? In acést'a privintia primimu o informatiune, ce o damu cu tóta reserv'a, si care pare a-si aflá confirmarea in indicatiunile „Curierulu Guvernului“, adeca, cá in guvernamentulu Astrahanu a isbucnit cium'a veritabila, a carei cuibu a fostu in totdeun'a Orientulu; e usioru de intiesu, ca acést'a scire, ori-unde a fostu cunoscuta, a produsu adeverata spaima, si mai alesu in St. Petersburgu. La inceputu s'a incercatu a moderá impressiunea produsu prin aceea veste, dér' reporturile telegrafice ale guvernatorulu de Astrahanu, a consilierulu de statu Ignatieff suna atatu de lamuritu si simptomele bólei sunt descrise cu o minutiositate atatu de inspaimentatórie, in catu in privinti'a caracterului epidemiei nu mai póte fi nici o indoíela. Duoi medici tramisi de guvernatoru la façi'a locului au gasitu la inceputu tifosulu cu pete, dér' in urm'a unei cercetari mai serióse resulta, cá isbucnise cium'a buboniloru. Cium'a se iví mai antaiu in satulu Wetlyanka. In acelu locu se bolnavira in timpu de 40 zile si anume dela 21 Novembre pëna la 31 Decembre 195 insi, din cari au moritu 143 si s'au insanatosiatu numai 18. Din acelu locu s'a transportatu cium'a in satulu Prisib'a, ér' acum'a tóte satele situate in apropierea acelui satu in periferia de 70 veste sunt molipsite de aceea bóla. Autoritatile au luat mesuri energice spre a inchide satele molipsite cu unu cordonu de soldati, dér' unu numeru de locuitori din acele sate s'au fostu refugiatu in diferite districte ale guvernamentelor. Ecsista dér' temerea, ca miasmele molipsitóriu au fostu duse si in alte parti. La aceste informatiuni serióse adaugemu pentru astadi puçine observatiuni. Speramu, ca guvernulu rusu ii va succede se incungiure cium'a si va margini-o pe un micu teritoriu. Tocmai in Russi'a, unde poporulu zace inca in adénca nescintia si superstitia, bólele epidemice au produsu dese-ori tulburari, si poporatiunea in iritati'a fanatica si sub impressiunea spaimii a ruptu adesea marginile legiloru. Europ'a inse-si servésca, ast'a cá unu aviso pentru ambasadorii si consuli europeni din Russi'a — are indatorirea se priveghieze cu deameruntulu progressele epidemiei. Nu se agita numai protegearea teritoriiloru marginasie ale Russei, dér' chiaru cea a tieriloru Europei.“

Cu 1 Ianuarie st. v. 1879 s'a inceputu unu nou abonamentulu la

„GAZET'A TRANSILVANIEI.“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiiei nóstre, alu caroru abonamentu espirá cu 31 Decembre st. v. 1878, se binevoiesca a si'lu renoi *de cu vreme*, déca voiescu cá diuariulu se li se tramita regulatu. De astadi incolo diuariulu se va tramite numai aceluor domni, cari au binevoitu a-si renoi abonamentulu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

Preliulu abonamentulu la „Gazet'a Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe anu 8 fl., pe siese luni 4 fl., pe trei luni 2 fl.; — dusu in casa: pe anu 10 fl., pe siese luni 5 fl. si pe trei luni 2 fl. 50 cr.;

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., **pe trei luni de aci incolo numai 2 fl. 50 cr.** in locu de 3 fl.;

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe anu 12 fl. v. a. séu 28 franci, pe siese luni 14 franci, pe trei luni 7 franci. (Abonamentulu se primesce si in bilete hipotecarie romane.)

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Bibliografi'a romana in 1878.

1. „Cuvinte din Betrani“, de d. B. P. Hasdeu, 1 vol. in 8-o de 400 pagini.
2. „Istori'a lui Mihaiu Voda“ de Nicolae Balcescu.
3. Calendariulu lectoriului romanu.
4. Calendariulu lui Mosiu Aldea.
5. Calendariulu Claponului.
6. „Isagogi'a“, adeca introducere in cunoscenti'a cartiloru santei scripturi, de Dr. Ilarianu Puscariu.

7. „Cestiunea Orientulu si solutiunea s'a“ de d. T. A. Paschides.

8. Calendariu pentru Israeliti.

9. Analele societatii academiei romane. (Tomu X.)

10. „Gramatic'a francesca“ (Etimologi'a si Sintacs'a) Editi'a II-a de d. Frédéricu Damé.

11. „Mihaiu Vitézulu“ de d. Atanasiade.

12. „Espeditiunea capitanului Nares la polulu Nordu“, de d-n'a Mari'a Gr. Stefanescu.

13. „Istori'a resbelulu in Orientu“ (nesfersita),

14. „Caterin'a Cornaro“, tradusa de d. V. Gr. Poppu.

15. „Cincidieci istorióre morale“, tiparite in Sibiu.

16. „Guérison de six aveugles-nés“, de Dr. L. Fiall'a.

17. „Spad'a resbunarei“, trad. din grecesce de d. At. Chr. Curti.

18. „Caderea Plevnei“, poema epica de d. Al. Zamfirol (2 canturi).

19. „La Plevn'a“, comedia de d. G. Sionu.

20. Fisic'a pentru scólele populare de d. G. Poppu.

21. „Trei sireti si doui ghebosi“, povesti de d. Tom'a Vartie.

22. Geografi'a Romaniei, de d. G. Mailoscu.

23. „O voce seriósa in ór'a suprema“ (la Budapest'a).

24. Geometri'a elementara, de d. N. Crapuléu.

25. „Studii teoretice si practice de medicin'a legala“, de d. N. P. Malcoa.

26. „Resbelulu orientale ilustratu“, de dd. A. P. Alessi si Max. Popu (la Graz).

27. „Cartile saténului romanu“, de d. N. F. Negrutiu.

28. „Igien'a si Scól'a“, de Dr. P. Vasiciu, (scriere periodica la Gherl'a).

29. „Daci'a“, de T. A. Paschides.

30. „Ostasii nostri“, poesii de V. Alessandri.

31. „Motii si Curcanii“, de d. A. I. Odobescu.

32. „Unu regulamentu mai poternicu decatu chiaru legea lui, de d. Const. S. Marcovici.

33. Reportu generalu pe anulu 1877 asupr'a servitiului sanitariu alu orasiulu Bucuresci, de d. Dr. Felix.

34. „Le Chant du Latin“, trad. in versuri francesce a poesiei lui V. Alessandri, de d. Frédéric Damé.

35. „Curcanii“, drama de d. Gr. Ventur'a.

36. „Une oeuvre morte et une oeuvre de mort“ (lettre au Congrès) de Frédéric Damé.

37. Documente istorice, descoperite in arhivele Italiei, de d. G. Esarcu.

38. „Inchisorile mele“, trad. din italianesce de d-n'a Cleli'a Bruzzesi.

39. „Prescurtare de istori'a nationala“ de N. Scurtescu.

40. „La Valachie jusqu'en 1400“, partea I a istoriei critice a romaniloru, de d. B. P. Hasdeu, trad. de d. Frédéric Damé.

41. „De la puissance paternelle à Rome, en France et en Roumanie“, de d. Const. G. Arionu (thesa).

42. „Despre distribuirea avutiiloru“, de d. D. Lazarescu (thesa).

43. „Vederi asupr'a Romaniei“, de d. Gr. Miclescu, I-a fascicula (Renascerea).

(Va urmá.)

ANUNCIU.

Se cere un'a mosiia asediata in comitatulu Clusiului, mai spre munte, cuprindiendu cam urmatórele realitati:

500 jugere aratoriu, 300 jugere fënatiu si vre-o 200 jugere padure. Ar' fi de preferitu se aiba si cladiri bune, anume casa, grajdu si siua incapatóre.

Doritorii de a vinde au a se adressá la cas'a de comissionu „VANDERER“, Pest'a, Landstrasse Nr. 53, unde voru capeta lamurirea cuviinciósa.

3—3

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 18 Ianuaru st. n. 1879.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	61.95	Oblig. rurali ungare .	74.—
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) .	63.25	„ „ Banat-Timis. .	80.—
Losurile din 1860 .	114.—	„ „ transilvane. .	75.50
Actiunile bancei nation. .	789.—	„ „ croato-slav. .	84.75
Argintulu in marfuri .	100.—	Galbini imperatesci .	5.53
instiut. de creditu .	221.25	Napoleond'ori . . .	9.33
Londr'a, 3 luni. . .	116.80	Marci 100 imp. germ. .	57.65

Editoru: **Iacobu Muresianu.**

Redactoru responsabilu: **Dr. Aurel Muresianu**

Tipografi'a: **Ioane Gótt si fiu Henriu.**